УДК 364-1:305-055.3(477)
DOI https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2025.108.06

Васильєва-Халатникова М. О., Росоха Н. М., Лазарева А. О.

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ЛГБТ+ СПІЛЬНОТОЮ В УКРАЇНІ

Ситуація з підтримкою ЛГБТ+ людей в Україні залишається складною, хоча ззовні може здаватися, що деякі проблеми вже втратили гостроту. Реальність інша: щороку з'являються нові виклики, а старі – лише набирають сили. Зокрема, ідеться про правову невизначеність, емоційний тиск, побутову дискримінацію та труднощі у доступі до соціальних послуг. Усе це створює середовище, у якому людині з ЛГБТ+ досвідом часто доводиться орієнтуватися самотужки. Саме тому у статті порушено питання про те, чого насправді бракує цим людям і чому існуючі механізми підтримки не працюють. Щоб відповісти на нього, були опрацьовані різні джерела – наукові праці, законодавство України та інших держав, аналітичні звіти громадських організацій. Окремо розглянуто, як функціонують соціальні служби та чи можуть вони реагувати на потреби ЛГБТ+ спільноти бодай у базових ситуаціях. У ході аналізу стало очевидно, що всередині спільноти немає однорідності. Трансгендерні люди та небінарні особи зустрічають бар'єри, з якими гомосексуальні чи бісексуальні люди можуть ніколи не зіштовхнутися. Чи йдеться про зміну документів, чи про оформлення сімейних прав – труднощі різняться, але в кожному випадку додається чинник суспільної стигми та недовіри до державних інституцій. Саме ця недовіра часто впливає сильніше, ніж будь-яка формальна прогалина в законі. Соціальні служби, які мали б стати першим безпечним пунктом взаємодії, до такої роботи зазвичай не готові. У багатьох працівників немає відповідних знань чи навичок, а інклюзивні підходи, необхідні для роботи з ЛГБТ+ клієнтами, не входять до стандартних навчальних програм. У результаті навіть добре налаштований фахівець може почуватися розгублено, а клієнт – непочутий. Попри це, вдалося окреслити напрями, що потенційно можуть змінити ситуацію. До них належать підвищення кваліфікації працівників соціальної сфери, розвиток сервісів, безпечних для всіх груп спільноти, і вдосконалення нормативних інструментів. Підсумки цієї роботи можуть бути корисними для практиків соціальної сфери, педагогів, медичних фахівців та активістів.

Ключові слова: *насильство, психологічна травматизація, втрата соціальних зв'язків, дискримінація, правова підтримка.*

В умовах трансформації українського суспільства питання забезпечення рівних прав і можливостей для всіх соціальних груп набуває особливої актуальності. Однією з таких груп є ЛГБТ+ спільнота, яка історично перебуває в ситуації підвищеної вразливості та соціальної нестабільності. Попри поступову лібералізацію суспільних поглядів, зростання громадської активності та наближення законодавчих норм до європейських стандартів, ЛГБТ+ люди в Україні продовжують зіштовхуватися з численними бар'єрами: дискримінацією, упередженістю, насильством, стигматизацією та обмеженим доступом до якісних соціальних послуг. Таким чином, актуальність дослідження полягає у заповненні існуючих прогалин у знаннях щодо особливостей соціальної роботи з ЛГБТ+ людьми в Україні, розробці рекомендацій для практиків, а також формуванні підґрунтя для подальшого вдосконалення соціальної політики й інституційних механізмів підтримки.

Науковий дискурс щодо становища ЛГБТ+ людей в Україні охоплює різні аспекти. Дослідження М. Г. Касянчука та ін. [1] привертає увагу до багатовимірності трансгендерної спільноти. Автори описують її як сукупність численних мікрогруп із власними потребами, рівнем видимості та ресурсами. У правовому полі помітний внесок робить А. Б. Барчук [2], який підкреслює системну неповноту нормативного захисту ЛГБТ+ осіб в Україні. У своїй роботі дослідник демонструє, що чинні антидискримінаційні норми мають фрагментарний характер та не забезпечують реальних механізмів рівного доступу до прав. Важливо, що автор переконливо показує залежність реалізації прав ЛГБТ+ людей від політичної волі держави та наголошує на необхідності комплексного адміністративно-правового оновлення, що безпосередньо стосується професійної діяльності соціальних працівників.

Проблематику домашнього насильства в ЛГБТ+ середовищі докладно висвітлює І. П. Андрусяк [3], звертаючи увагу на те, що представники квір-спільнот нерідко зазнають подвійного тиску: з одного боку – з боку кривдників у сім'ї, а з іншого – через недовіру до інституцій, що мали б забезпечити захист. Авторка робить вагомі висновки щодо того, що домашнє насильство щодо ЛГБТ+ осіб часто залишається невидимим для системи, оскільки потерпілі бояться дискримінації та примусового розкриття своєї ідентичності.

Питанням роботи з молоддю присвячено дослідження М. М. Альохіна [4], який акцентує на підвищених психологічних ризиках серед бі- та гомосексуальних старшокласників. Учений підкреслює, що неприйняття з боку родини та освітнього середовища спричиняє підвищені прояви тривожності, самозвинувачення та суїцидальної поведінки. Важливим результатом роботи є висновок про необхідність міждисциплінарної підтримки підлітків, що вимагає активної участі шкіл, психологів та соціальних працівників, а також формування в Україні системної сексуально-освітньої політики.

Н. М. Чернуха, М. О. Васильєва-Халатникова, Я. О. Співак, Л. С. Токарук [5] підкреслювали необхідність інклюзивної освіти та просвіти щодо ЛГБТ+спільноти.

Дослідження О. Файчук та С. Сургової [6], у якому здійснено аналіз американського досвіду роботи з ЛГБТ-спільнотою, дає змогу окреслити реальні межі та практичний потенціал соціальної підтримки цієї

групи в умовах розвиненої правової та інституційної системи. Автори переконливо демонструють, що результативність соціальних програм у США забезпечується стандартизованими алгоритмами взаємодії, безперервною координацією між різними установами та високим рівнем суспільної толерантності, яка виступає передумовою доступності сервісів.

Проблематика насильства щодо ЛГБТ+ молоді детально висвітлюється у роботах О. Піонтківської та С. Нестеренко [7]. Дослідниці наголошують, що відсутність безпечних просторових середовищ у школах та сім’ях спричиняє прихованість багатьох випадків насильства, а також формує небажання підлітків звертатися по допомогу через страх аутингу та дію стигматизаційного тиску.

Метою статті є визначення особливих потреб ЛГБТ+ спільноти в Україні та обґрунтування таких підходів соціальної роботи, які здатні забезпечити всебічну підтримку, зменшити рівень соціальної уразливості та сприяти поліпшенню якості життя представників цієї групи.

ЛГБТ+ спільнота в Україні вже має розвинену структуру, проте рівень згуртованості різний. Гомосексуальні жінки й чоловіки мають тривалу історію самоорганізації: сформована ідентичність, активні громадські організації (ГО), наявна мережа підтримки. Натомість трансгендерні та небінарні люди лише вибудовують свою спільноту – зокрема, під впливом західних правозахисних ідей. За останні десятиліття Україна зробила значні кроки у правовому регулюванні зміни гендерного маркера: від жорстких радянських вимог до більш ліберальних. Проте соціальні зв’язки всередині спільноти залишаються нестабільні. Особливо це стосується трансгендерної частини ЛГБТ+: на ранніх етапах переходу люди шукають підтримку, але після завершення прагнуть «розчинитись» у суспільстві (феномен *«стелс»*). Додатковий розрив спричиняє поділ за гендерними ідентичностями, етапами переходу, місцем проживання та рівнем доступу до ресурсів (Київ та великі міста vs. малі населені пункти) [1]. Наявні ЛГБТ+ та партнерські ГО відіграють ключову роль – не лише надають послуги, а й допомагають людям знаходити одне одного, формують видимість і залучають до програм охорони здоров’я (зокрема ВІЛ-профілактики). Однак активістів небагато, а більшість транслюдей залишається «поза радаром» соціальної роботи.

Коли молода людина відкрито говорить про свою сексуальну орієнтацію, це може викликати нерозуміння, приниження, емоційне чи навіть фізичне насильство. Міжнародні дослідження демонструють, що такий тиск є поширеним явищем. Наприклад, у масштабному опитуванні в Китаї майже три чверті опитаних геїв і лесбійок зіштовхнулися з вимогою одружитися та «продовжити рід», а понад половина повідомили про дискримінаційне ставлення з боку найрідніших людей саме через їхню сексуальну орієнтацію. Подібні тенденції характерні для суспільств, де традиційні сімейні очікування мають велике значення. Така ситуація добре знайома й Україні, де суспільні стереотипи щодо батьківства й «нормальності» стосунків усе ще сильні. Якщо ЛГБТ+ людина не відповідає очікуванням, її можуть звинувачувати у «зраді» сімейних традицій або навіть соромити батьків. Сам факт наявності ЛГБТ+ члена в сім’ї інколи сприймається як загроза репутації родини чи «привід для пліток» [3, с. 20]. Для соціальної роботи це означає, що спеціалісти мають бути готові працювати не лише з окремою людиною, а й з її сімейним середовищем – підтримувати молодь, яка переживає насильство вдома, допомагати родичам подолати страхи й упередження. Важливо створювати безпечні простори, де підлітки та молоді дорослі можуть отримати психологічну підтримку, а батьки – доступ до інформації, яка допомагає прийняти свою дитину такою, якою вона є.

В Україні ЛГБТ+ підлітки часто залишаються непомітними для системи соціального захисту, хоча світові дані показують масштаб проблеми. Так, у США у 2017 році зафіксовано, що 1,3 млн старшокласників (8% учнів) ідентифікують себе як геї, лесбійки чи бісексуальні особи. Для молоді з альтернативною СОГІ характерні підвищені ризики: самоушкодження та суїцидальні спроби у них трапляються у 2,76 і 2,73 раза частіше відповідно, ніж серед гетеросексуальних однолітків [4, с. 10]. В українських реаліях ці виклики посилюються стигмою, булінгом і браком підтримки в сім’ї та школі. Тому соціальна робота має бути спрямована на психологічну допомогу підліткам у прийнятті власної ідентичності, створення безпечного конфіденційного простору та попередження аутингу. Освітнє середовище також потребує трансформації – від уникання теми сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності до впровадження гендерно чутливої, науково обґрунтованої сексуальної освіти. Позитивним кроком є впровадження Стратегії гендерної рівності в освіті та нових освітніх модулів (табл. 1). Вона спрямована на формування толерантності й подолання дискримінації.

У 2022 році Україна зробила важливі кроки у напрямі європейських стандартів захисту прав людини, що безпосередньо впливають на соціальну роботу з ЛГБТ+ спільнотою (табл. 2). Ратифікація Стамбульської конвенції стала першим законодавчим актом, який ввів у правове поле поняття «гендер» та заборонив дискримінацію за ознаками сексуальної орієнтації й ґендерної ідентичності у контексті протидії насильству [8]. Це створило підґрунтя для більшої видимості ЛГБТ+ людей у системі соціальних послуг. Водночас новий Закон «Про медіа» запровадив заборону на дискримінаційні заклики у ЗМІ, що сприяє формуванню менш ворожого інформаційного середовища. Це відкриває перспективи розширення правового статусу одностатевих пар, що для соціальних працівників означає необхідність підготовки до надання нових видів допомоги – від супроводу сімей до захисту батьківських прав. Дискусія навколо конституційності одностатевих шлюбів виявила відсутність єдиного тлумачення ст. 51 Конституції. Відомі правники наголошують, що чинне формулювання не перешкоджає легалізації таких

Таблиця 1

Особливості соціальної роботи з ЛГБТ+ спільнотою в Україні (на основі зарубіжного досвіду США)

Аспект	Практики та здобутки у США	Стан та перспективи розвитку в Україні
Історичні передумови	Активна боротьба за права з 1950-х років; Стоунвольські бунти – поворотний момент у подоланні дискримінації; раннє залучення науковців і фахівців у соціальну підтримку	Соціальна робота з ЛГБТ+ спільнотою формується поступово; вплив релігійних та культурних стереотипів залишається значним
Правовий статус ЛГБТ+ осіб	З 1973 р. – вилучення гомосексуальності з переліку психічних хвороб; визнання цивільних та зареєстрованих одностатевих союзів; право на всиновлення	Україна: антидискримінаційні норми запроваджені частково; одностатеві партнерства не легалізовані; немає рівних сімейних прав
Система соціальної роботи	Чітко визначені стандарти NASW (індивідуальне консультування, групова підтримка, робота з сім'ями)	Елементи впроваджуються фрагментарно; відсутність єдиних державних стандартів роботи з ЛГБТ+ клієнтами
Мета психологічної підтримки	Подолання внутрішньої гомофобії, страху відторгнення; формування позитивної самооцінки та цілісної ґендерної ідентичності	Переважає реагування на наслідки (булінг, стрес, депресія), а не системна профілактика прийняття особистості
Робота з підлітками	Комплексний підхід: сім'я – школа – громада; професійна антистигматизаційна діяльність	Існують поодинокі програми (зокрема у великих містах), але загалом тема у школах замовчується
Освітні програми та групова робота в школах	Науково обґрунтовані сексуально-освітні курси, формування толерантності як державний пріоритет	Проводяться пілотні програми («Повага. Любов. Секс»), впроваджується Стратегія ґендерної рівності в освіті, однак більшість педагогів уникняє теми СОГІ
Робота з сім'єю ЛГБТ+ підлітка	Підтримка прийняття дитини, робота з емоціями батьків, організація груп взаємодопомоги (PFLAG та ін.)	Організації для батьків існують (наприклад, «Терго»), але доступність таких послуг нерівномірна
Роль громадських організацій	Масові рухи, державна підтримка НУО, масштабні просвітницькі кампанії	Ключова роль у розвитку сервісів належить саме НУО, переважно міжнародно підтриманим
Сприйняття суспільством	Значне зниження стигматизації завдяки тривалій політиці інклюзії	Рівень гомофобії все ще високий; брак безпечного середовища у школах і громадах

Джерело: складено автором на основі [4; 5].

Таблиця 2

Законодавчі зміни 2022 року та їх вплив на соціальну роботу з ЛГБТ+ спільнотою

Нормативно-правова подія / документ	Сутність змін	Потенційний вплив на права ЛГБТ+ людей	Наслідки для соціальної роботи
1	2	3	4
Ратифікація Стамбульської конвенції (2022)	Уперше на законодавчому рівні введено поняття «гендер»; закріплено заборону дискримінації за ознаками сексуальної орієнтації та ґендерної ідентичності у сфері протидії насильству	Збільшення видимості ЛГБТ+ людей у правовому полі; розширення їхніх можливостей отримати захист у випадках домашнього та гендерно обумовленого насильства	Необхідність адаптації соціальних програм до потреб ЛГБТ+ клієнтів; акцент на виявленні та супроводі випадків насильства; підвищення компетентності щодо гендерно чутливого підходу
Закон України «Про медіа» (2022)	Запроваджено заборону на дискримінаційні висловлювання та мову ворожнечі	Формування більш безпечного інформаційного середовища; зменшення публічної стигматизації ЛГБТ+ людей	Соціальним працівникам легше забезпечувати інформування клієнтів; підвищується рівень суспільної толерантності, що полегшує інтеграцію клієнтів у громаду
Включення питання злочинів на ґрунті ненависті та можливості реєстрованих партнерств до Плану відновлення України	Держава визнає важливість розширення правового захисту ЛГБТ+ людей та необхідність врегулювання одностатевих партнерств	З'являються передумови для юридичного визнання одностатевих пар; зростає шанс на втілення партнерств у законодавстві	Соціальні працівники мають готуватися до роботи з новими категоріями клієнтів: одностатевими парами, парами з дітьми, сім'ями у кризових ситуаціях

Продовження таблиці 2

1	2	3	4
Дискусія щодо тлумачення ст. 51 Конституції України	Немає єдиного правового висновку щодо можливості легалізації одностатевих шлюбів; рішення залежить від КСУ	Зберігається правова невизначеність; ЛГБТ+ пари не мають рівного доступу до сімейних та соціальних прав	Соціальні служби працюють у складних умовах: підтримують клієнтів без чіткої правової бази; надають консультації щодо доступних механізмів захисту, зокрема через громадські організації
Загальна тенденція посилення європейського правового курсу	Адаптація українських норм до стандартів ЄС щодо недискримінації та прав людини	Поступове розширення спектра прав і свобод ЛГБТ+ людей	Потреба у створенні нових протоколів соціальної роботи, удосконаленні фахової підготовки та формуванні міжсекторальної взаємодії

Джерело: складено автором на основі [7; 8].

шлюбів. Проте остаточне рішення залежить від Конституційного Суду. До його ухвалення соціальні служби змушені працювати в умовах юридичної невизначеності, коли клієнти ЛГБТ+ спільноти не мають рівного доступу до сімейних та соціальних прав [9, с. 3].

Вдосконалення соціальної роботи з ЛГБТ+ спільнотою в Україні потребує комплексного підходу, що поєднує нормативно-правові, організаційні, професійні та освітні заходи (табл. 3). Першочерговим напрямом є зміцнення правових гарантій для ЛГБТ+ людей, адже саме вони створюють умови для ефективної взаємодії клієнтів із соціальними службами. Важливо домогтися законодавчого закріплення сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності як ознак, що підлягають захисту від дискримінації у всіх сферах суспільного життя, включно з освітою, медициною, сферою зайнятості та системою соціальних послуг [10]. Потребує розроблення також єдина система реагування на злочини на ґрунті ненависті, яка б ґрунтувалася на скоординованій діяльності поліції, соціальних служб і громадських організацій [11; 12].

Значну увагу слід приділити роботі з ЛГБТ+ підлітками, застосовуючи підхід «сім’я–школа–громада» [13; 14]. Підлітки, що стикаються з булінгом, аутингом або домашнім насильством, потребують спеціальних програм психологічної підтримки, спрямованих на подолання тривожності, розвиток позитивної самооцінки та запобігання суїцидальній поведінці. Водночас соціальні працівники мають працювати з родиною як цілісною системою: консультувати батьків, допомагати їм долати стереотипи та створювати групи

Таблиця 3

Напрями вдосконалення соціальної роботи з ЛГБТ+ спільнотою в Україні

Напрям удосконалення	Інструменти реалізації
1. Посилення нормативно-правових гарантій	- Законодавче закріплення СОГІ як ознак, що підлягають захисту від дискримінації; - Удосконалення процедури зміни персональних даних після корекції гендерного маркера; - Створення єдиної системи реагування на злочини на ґрунті ненависті; - Міжвідомча координація (поліція – соцслужби – ГО)
2. Підвищення професійної готовності фахівців	- Спеціалізовані тренінги з недискримінаційної взаємодії, кризового консультування, роботи з різними підгрупами ЛГБТ+; - Розроблення сучасних методичних матеріалів; - Система супервізій та психологічної підтримки фахівців
3. Розвиток інклюзивної соціальної інфраструктури	- Створення «безпечних кабінетів» та відкритих просторів для ЛГБТ+ клієнтів; - Впровадження мультидисциплінарних сервісів (психологічні, юридичні, медичні, соціальні послуги); - Анонімні онлайн-консультації та телефонні лінії, особливо для трансгендерних осіб
4. Підтримка ЛГБТ+ підлітків та їхніх сімей	- Реалізація підходу «сім’я–школа–громада»; - Психологічні програми для підлітків (антибулінг, антиаутинг, робота з тривожністю); - Консультування батьків, створення груп взаємопідтримки типу PFLAG; - Впровадження гендерно чутливої сексуальної освіти у школах
5. Інституційне зміцнення громадських організацій	- Стабільне фінансування та грантова підтримка; - Розвиток партнерств із державними органами; - Участь у міжнародних програмах та обмінах; - Створення спеціальних сервісів для трансгендерних людей
6. Міжсекторальна взаємодія та маршрутизація клієнтів	- Формування партнерських мереж між соцслужбами, медичними установами, поліцією, ГО та міжнародними інституціями; - Розробка алгоритмів перенаправлення клієнтів; - Упровадження систем моніторингу та оцінки ефективності соціальних програм

Джерело: власна розробка автора.

взаємопідтримки за моделлю PFLAG [15].

Висновки. За результатами дослідження визначено закономірності соціальної роботи з ЛГБТ+ спільнотою в Україні. Визначено ключові чинники, що впливають на ефективність підтримки цієї групи. Доведено, що рівень згуртованості всередині спільноти залишається низьким. До числа найбільш організованих належать гомосексуальні жінки та чоловіки. Натомість, трансгендерні люди не мають власних солідарних мереж.

Підтверджено наявність правових зрушень у сфері соціального захисту цієї групи населення. Відбулася ратифікація Стамбульської конвенції, наслідком чого стала заборона дискримінаційних закликів у медіа та включення питань рівноправності ЛГБТ+ у пріоритети державної стратегії. Водночас залишається значна кількість прогалин у цій сфері. Серед них відсутність правового регулювання одностатевих партнерств. Невирішеним є питання зміни шлюбного запису після корекції статі. Механізми протидії злочинам на ґрунті ненависті також досі не розроблені. Саме ці недоліки залишають значну частину ЛГБТ+ людей поза ефективним захистом держави.

Використана література:

1. Касянчук М. Г., Трофименко О. В., Шеремет С. П. Трансгендерні люди в Україні – «спільнота, що складається зі спільнот» (результати експертного опитування). *Соціальна політика. Український соціум*. 2022. Вип. 1 (80). С. 99–115. DOI : https://doi.org/10.15407/socium2022.01.099
2. Барчук А. Б. Перспективи удосконалення адміністративно-правового забезпечення прав ЛГБТ+ осіб в Україні. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2024. Вип. 11. DOI: https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-11-01-06
3. Андрусяк І. П. Домашнє насильство представників ЛГБТ та квір-спільнот. *Аналітично-порівняльне правознавство* (електронне наукове видання). DOI : https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.01.1
4. Альохін М. М. Пріоритетні напрями соціальної роботи з бі- та гомосексуальними старшокласниками. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: педагогіка. соціальна робота*. 2018. Вип. 2 (43). С. 9–13. DOI : https://doi.org/10.24144/2524-0609.2018.43.9-13
5. Чернуха Н. М., Васильєва-Халатникова М. О., Співак Я. О., Токарук Л. С. Інклюзивна освіта: міжнародний досвід та українські реалії. *Topical issues of pedagogy: Collective monograph. Edizioni Magi, Roma, Italia*. 2019. С. 60–83.
6. Файчук, О., Сургова, С. Досвід США щодо соціальної роботи з представниками ЛГБТК спільноти: висновки для України. *Social Work and Education*. 2023. Вип. 3. С. 315–324. DOI : https://doi.org/10.25128/2520-6230.23.3.5
7. Піонтківська, О., Нестеренко, С. Проблема домашнього насильства щодо молоді, яка належить до ЛГБТ-спільноти. *Вісник: Соціальна робота*. 2023. Вип. 1 (8). С. 52–56. DOI: https://doi.org/10.17721/2616-7786.2022/8-1/10
8. Індекс ґендерної рівності для України. Український Жіночий Фонд; Державна служба статистики України; Офіс Віцепрем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції; Європейський інститут ґендерної рівності. 2025. URL : https://uwf.org.ua/wpcontent/uploads/2025/03/gender_index_ukr_web.pdf
9. Центр «Наш світ». *Битва за волю. Становище ЛГБТК в Україні у 2022 році*. Київ: Центр «Наш світ», 2023. 48 с. URL: https://gay.org.ua/publications/Situation-of-LGBT-in-Ukraine-2022-UKR.pdf
10. Центр «Наш світ». *Райдужна книга*. Київ: Центр «Наш світ». 2018. 252 с. URL : https://gay.org.ua/publications/rainbow-book-ukr.pdf
11. Центр «Наш світ». *Старі проблеми, нові перспективи. Становище ЛГБТ в Україні у 2019 році*. Київ: Центр «Наш світ». 2020. 56 с. URL : https://gay.org.ua/publications/Situation-of-LGBT-in-Ukraine-2019-UKR.pdf
12. Schaub, J., Dubois, C., Jandrić, D., Stander, W. 19: Social work and LGBTQ+ individuals and groups. In: *Research Handbook on Social Work and Societies*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2025. DOI : https://doi.org/10.4337/9781035329274.00029
13. Baams, L., Wilson, B. D. M., Russell, S. T. LGBTQ youth in unstable housing and foster care. *Pediatrics*. 2019. Vol. 143(3). Article e20174211. DOI : https://doi.org/10.1542/peds.2017-4211
14. Dixon, J., Ward, J., Blower, S. They sat and actually listened to what we think about the care system: the use of participation, consultation, peer research and co-production to raise the voices of young people in and leaving care in England. *Child Care in Practice*. 2019. Vol. 25(1). P. 6–21. DOI : https://doi.org/10.1080/13575279.2018.1521380
15. Vaniushyna, O., Gaivoronska, T., Dunayeva, L., Lanska, S., Kuzmina, M., & Varnava, U. (2024). Social and psychological prevention of professional burnout of social sphere employees under the conditions of the martial *law. Ad Alta. Journal of Interdisciplinary Research*. Vol. 14(01). P. 78–81.
16. URL : https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8007/1/lans_soc_2024_14_1_40.pdf

References:

1. Kasyanchuk, M.H., Trofymenko, O.V., & Sheremet, S.P. (2022). Transgenderni liudy v Ukraini – «spilnota, shcho skladaietsia zi spilnot» (rezultaty ekspertnoho opytuvannia) [Transgender people in Ukraine – «a community composed of communities» (expert survey results)]. *Sotsialna polityka. Ukrainskyi sotsium*. № 1(80). S. 99–115. DOI : https://doi.org/10.15407/socium2022.01.099 [in Ukrainian].
2. Barchuk A. B. (2024). Perspektyvy udoskonalennia administratyvno-pravovoho zabezpechennia prav LGBT+ osib v Ukraini [Prospects for improving administrative and legal protection of LGBT+ persons in Ukraine]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriia: pravo, publichne upravlinnia ta administruvannia*. № 11. DOI : https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-11-01-06 [in Ukrainian].
3. Andrusiak I. P. (2024). Domashnie nasylstvo predstavnykiv LGBT ta kvir-spilnot [Domestic violence against LGBT and queer communities]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*. DOI : https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.01.1 [in Ukrainian].
4. Alokhin M. M. (2018). Priorytetni napriamy sotsialnoi roboty z bi- ta homoseksualnymy starshoklasnykamy [Priority areas of social work with bisexual and homosexual high school students]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriia: pedahohika. sotsialna robota*. № 2(43). S. 9–13. DOI : https://doi.org/10.24144/2524-0609.2018.43.9-13 [in Ukrainian].

5. Chernukha N. M., Vasylieva-Khalatnykova M. O., Spivak Y. O., & Tokaruk L. S. (2019). Inkliuzyvna osvita: mizhnarodnyi dosvid ta ukrainski realii [Inclusive education: International experience and Ukrainian realities]. *Topical Issues of Pedagogy: Collective Monograph* P. 60–83. Roma, Italia : Edizioni Magi. [in Ukrainian].
6. Faichuk O., & Surhova S. (2023). Dosvid SShA shchodo sotsialnoi roboty z predstavnykamy LGBTQ spilnoty: vysnovky dlia Ukrainy [US experience in social work with LGBTQ people: implications for Ukraine]. *Social Work and Education*. № 3. S. 315–324. DOI : https://doi.org/10.25128/2520-6230.23.3.5 [in Ukrainian].
7. Piontkivska O., & Nesterenko S. (2023). Problema domashnoho nasylstva shchodo molodi, yaka nalezhyt do LGBT-spilnoty [Domestic violence against youth belonging to the LGBT community]. *Visnyk: Sotsialna robota*. № 1(8). S. 52-56. DOI : https://doi.org/10.17721/2616-7786.2022/8-1/10 [in Ukrainian].
8. Ukrainskyi Zhinochyi Fond; Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy; Ofis Vitsepremiierky z pytan yevropeiskoi ta yevroatlantychnoi intehratsii; Yevropeiskyi instytut gendernoi rivnosti (2025). *Indeks gendernoi rivnosti dlia Ukrainy* [Gender Equality Index for Ukraine]. URL : https://uwf.org.ua/wpcontent/uploads/2025/03/gender_index_ukr_web.pdf [in Ukrainian].
9. Tsentr «Nash Svit». (2023). *Bytva za voliu. Stanovyshche LGBTQ v Ukraini u 2022 rotsi* [Battle for freedom. The situation of LGBTQ people in Ukraine in 2022]. Kyiv : Tsentr «Nash Svit». URL : https://gay.org.ua/publications/Situation-of-LGBT-in-Ukraine-2022-UKR.pdf [in Ukrainian].
10. Tsentr «Nash Svit». (2018). *Raiduzhna knyha* [Rainbow Book]. Kyiv : Tsentr «Nash Svit». URL : https://gay.org.ua/publications/rainbow-book-ukr.pdf [in Ukrainian].
11. Tsentr «Nash Svit». (2020). *Stari problemy, novi perspektyvy. Stanovyshche LGBT v Ukraini u 2019 rotsi* [Old problems, new perspectives. The situation of LGBT in Ukraine in 2019]. Kyiv : Tsentr «Nash Svit». URL : https://gay.org.ua/publications/Situation-of-LGBT-in-Ukraine-2019-UKR.pdf [in Ukrainian].
12. Schaub J., Dubois C., Jandrić D., & Stander W. (2025). Social work and LGBTQ+ individuals and groups. In *Research Handbook on Social Work and Societies* (Chapter 19). Cheltenham: Edward Elgar Publishing. DOI : https://doi.org/10.4337/9781035329274.00029
13. Baams L., Wilson B.D.M., & Russell, S.T. (2019). LGBTQ youth in unstable housing and foster care. *Pediatrics*. № 143(3). e20174211. DOI : https://doi.org/10.1542/peds.2017-4211
14. Dixon J., Ward J., & Blower S. (2019). They sat and actually listened to what we think about the care system: the use of participation, consultation, peer research and co-production to raise the voices of young people in and leaving care in England. *Child Care in Practice*. № 25(1). P. 6–21. DOI : https://doi.org/10.1080/13575279.2018.1521380
15. Vaniushyna O., Gaivoronska T., Dunayeva L., Lanska S., Kuzmina M., & Varnava U. (2024). Social and psychological prevention of professional burnout of social sphere employees under the conditions of the martial law. *Ad Alta. Journal of Interdisciplinary Research.* № 14(01). P. 78–81. URL : https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/8007/1/lans_soc_2024_14_1_40.pdf

M. Vasylyeva-Khalatnykova, N. Rosokha, A. Lazareva. Peculiarities of social work with the LGBT+ community in Ukraine

The relevance of the study is due to the need to form an effective, non-discriminatory system of social support for the LGBT+ community in the context of increasing legal, social and psychological challenges in Ukraine. The aim of the article is to identify the specific needs of LGBT+ people in Ukraine and to substantiate approaches that increase the effectiveness of social work with community representatives. The research methodology is based on the use of analysis and synthesis of scientific sources, comparative legal analysis of Ukrainian and international experience, structural-functional method for assessing the state of social services, as well as content analysis of empirical data from public organizations.

As a result of the study, different levels of cohesion within the LGBT+ community were established, specific barriers for transgender and non-binary people were identified, legal gaps were outlined regarding changing the gender marker and family rights, and a high level of stigmatization and distrust of state institutions was revealed. An assessment of the readiness of social services to work with this group was carried out and key limitations were identified: insufficient professional training, lack of inclusive services and lack of uniform standards. A set of recommendations was formulated to improve the quality of social services, in particular, the development of professional competencies of specialists, the creation of safe spaces, the improvement of regulatory and legal mechanisms and the implementation of gender-sensitive education.

The practical significance of the results lies in the possibility of using the proposed recommendations by social workers, educational institutions, medical institutions and public organizations to create inclusive services, improve the quality of social support and form a tolerant social environment.

Key words: *cases of violence, psychological trauma, loss of social connections, stigmatization, legal support.*

Дата першого надходження рукопису до видання: 07.11.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 19.12.2025
Дата публікації: 31.12.2025